

Plessey Company, Allen Clark Research Centre (Anglia). Elsősorban a *ROOM (Read-Only Optical Memory = csak olvasható optikai memória)* területén dolgozik. Egyelőre 10^6 bit kapacitást értek el, egy mikroszekundumos átlagos elérési idővel.

Ami a jövő lehetőségeit illeti, elsősorban igen nagy, akár 10^{13} bit kapacitással is rendelkező, gyors hozzáférési és olcsó memóriaegységekre lehet számítani. A szöveges tárolás területén azonban csak hosszabb idő után várhatóak valóban jelentős eredmények.

/SPENCER, J. R.: Holographic applications to information handling = Reprographics Quarterly, 9. köt. 1. sz. 1975–76. p. 11–14./

(Sárdy Péter)

Viewdata: on-line információkeresés az otthoni televízió-készülékkel

A televíziós társaságok szöveges tájékoztató szolgáltatásainak áttekintése során 1974-ben még csak két, bárhol elhelyezett televízió-készülékkel üzemeltethető rendszert találtak: a *BBC Ceefax* ill. az *IBA Oracle* szolgáltatását. Ezek továbbfejlesztésük után, *Teletext* néven egyesültek. Létezett azonban már akkor is egy, a telefonhálózatra épülő, de jellegében hasonló szolgáltatás, a *Viewdata*. Ez a rendszer otthon vagy a hivatalban kezelhető párbeszéd információkérő rendszer és már 1978-ban bárki televíziós készülékén keresztül igénybe vehető szolgáltatássá válhat.

A *Viewdata* rendszer legfontosabb elemei:

a különféle forrásokból származó információk;

az információkat tároló számítógép(ek);

nyilvános telefonhálózat és a módosított televíziós vevőkészülék.

A *Viewdata* rendszer ugyanazt a módosítást igényli, mint a *Teletext*. Ezért mindkét szolgáltatás ugyanazzal a készülékkel igénybe vehető.

A szolgáltatások területei: hírek, sport, oktatás, kereskedelem, pénz- és biztosítási ügyletek. A gyakorlatban a felhasználó az igényelt szolgáltatás kódszámát megadja a billentyűzet útján, erre az igényelt tájékoztatás megjelenik a képernyőn. A rendszer lehetővé teszi a párbeszéd üzemmodot is. A *Teletext*-tel szemben a *Viewdata*-ban felépíthető adatbázis mérete technikailag nem korlátozott – már a kísérleti szakaszban 30 vagy több információs forrásból összesen 70–100 ezer oldalnyi anyagot tartalmaz.

A szolgáltatás díjszabása egyelőre bizonytalan. A használati díj várhatóan három tényezőből tevődik össze: a hívási díj, a kérés kielégítésének időigényétől függő díj és a rendszerhasználatért fizetendő összeg. A vevőkészülék

ára sem ismeretes egyelőre. Ennek megfelelően a szolgáltatás várható sikeréről is nehéz nyilatkozni.

Összevetve: a *Viewdata* előnye a nagy adattár és a párbeszéd keresés lehetősége, ugyanakkor a *Teletext* használata lényegében ingyenes és gyorsabb elterjedését az is támogathatja, hogy hálózatmódosítást sem igényel.

/Viewdata: on line retrieval in the home? = Reprographics Quarterly, 9. köt. 2. sz. 1976. p. 57./

(Sárdy Péter)

Mikrofilmes berendezések könyvtárakban

A felsőoktatási és kutatóintézeti könyvtárak mikrofilm-gyűjteményeinek gyors ütemű növekedése, a mikrofilmek használatának terjedése más könyvtárakban arra utal, hogy a könyvtárak egyre inkább felismerik a mikrofilm alkalmazásának előnyeit.

Bár a könyvtári mikrofilmek – legalábbis mostanáig – nagyjából könyvek, folyóiratok és más, a könyvtáros számára ismerős dokumentumok pusztá reprodukciói, fizikai formájuk mégis elkülöníti őket, mint olyan dokumentumtípust, amely sajátos feldolgozást, tárolást és használati körülményeket igényel.

A megfelelő körülmények kialakítására a könyvtárnak olyan mikrofilmes rendszert kell kifejlesztenie, amely a szerzeményezéstől a tárolásig és az olvasószolgálatig minden szükséges részletre kiterjed. A jól működő könyvtári mikrofilmes rendszer a hagyományos könyvtár és a mikrofilmes technika olyan ésszerű keveréke, amely figyelembe veszi a helyi feltételeket, a korlátokat és a lehetőségeket. *A mikrofilm könyvtári alkalmazásának sikere vagy kudarca nem annyira a megvásárolható berendezésektől, mint inkább a kialakított rendszer minőségétől függ.*

A mikrofilm-olvasóberendezések (elhelyezésükkel és a kiszolgáló személyzettel együtt) a rendszer fontos tényezői. A mikrofilm olvasótér hű tükre annak, hogyan itéli meg egy könyvtár vezetése a mikrofilmeket és azok használóit. De bármennyire fontosak is, az olvasóberendezések csak részei a rendszernek, s ezért csak a teljes könyvtári környezettel összefüggésben vizsgálhatók. Ennek megfelelően a továbbiakban szűkebb tárgykörön (a fizikai eszközök leírásán és értékelésén) kívül eső kérdésekre is kitér a cikk.

A jelentős négy könyvtárban szerzett tapasztalatok alapján készült. E könyvtárak:

Michigani Állami Egyetemi Könyvtár,

Wisconsini Egyetem Könyvtára, Milwaukee

Penrose Egyetemi Könyvtár, Denver

Martin Luther King Könyvtár, Sacramento